

Llicenciatura en Ciències religioses

Temes de Teologia Bíblica II: Israel i l'Església, Poble de Déu en l'Esriptura

- **Titulació:** Llicenciatura en Ciències Religioses
- **Modalitat:** Iscreb Presencial
- **Semestre:** 2n | **ECTS:** 5 | **Hores de classe setmanals:** 3
- **Àrea:** Bíblia | **Període lectiu:** 2n semestre
- **Professorat:** [Llic. Jaume Balateu i González](#) | [Dr. Jordi Cervera i Valls](#) | **Llengua:** Català

Justificació

La nostra assignatura s'inclou en la temàtica de Teologia bíblica de llicenciatura. Sense oblidar la importància de la lectura acurada i de l'anàlisi exegetíc del text, la matèria prendrà un caire més reflexiu i sistemàtic, abordant especialment la teologia i la pastoral que s'extreuen dels escrits bíblics i que necessiten ser actualitzats avui.

El curs ofereix una lectura transversal de l'Esriptura a través de la categoria teològica "poble de Déu" concretada en les vicissituds del poble d'Israel i de l'Església primitiva.

Requisits i orientacions prèvies

Haver superat correctament les assignatures bíbliques del Batxillerat en Ciències Religioses.

Tenir aptituds bàsiques per analitzar exegetícament un text bíblic.

Competències i Objectius

Competències:

- Tenir un bon domini d'un camp d'especialització de la seva disciplina a nivell avançat. Estar familiaritzat

amb les darreres teories, interpretacions, mètodes i tècniques.

- Ser capaç de seguir i interpretar críticament els darrers avanços en la teoria i en la pràctica
- Tenir competència en les tècniques d'investigació independent i ser capaç d'interpretar-los.
- Mostrar originalitat i creativitat respecte a l'ús de la seva disciplina
-
- Aprofundir en els continguts propis del Batxillerat, àmbit Bíblia.
- Formular criteris generals i específics en relació a temàtiques concretes de l'àmbit de Bíblia.
- Contrastar i avaluar de forma continuada els coneixements adquirits en aquest àmbit com a fonament de la teologia.
- Conèixer els mètodes i recursos d'investigació, aplicar-los a l'àmbit bíblic amb un nivell òptim de coneixement i us de les llengües bíbliques.
- Identificar i investigar els factors/situacions actuals des de la perspectiva bíblica.

Demostrar capacitat d'escolta, respecte i diàleg, facilitant l'estudi i la comunicació.

Participar en les noves aportacions fetes en món bíblic.

Objectius:

- Fonamentar la dimensió comunitària de la Revelació divina en la Sagrada Escripura.
- Connectar teològicament Israel amb l'Església a través de la categoria teològica "Poble de Déu".
- Descobrir la pluralitat de continguts teològics associats a l'Israel de Déu i a l'Església de Déu, segons temps i lloc.

Continguts

PRIMER BLOC: ISRAEL, EL POBLE DE DÉU

1. Israel en la Torà
 - 1.1. De clan familiar a poble escollit
 - 1.2. L'Aliança del Sinai com a fonament
 - 1.3. Dels pactes de sobirania al Decàleg diví
 - 1.4. El culte: aglutinant del poble i configurador de la comunitat
 - 1.5. Els codis legislatius com a institucionalització social i religiosa
 - 1.6. La rellevància de la mediació de Moisès i Aaron
2. Israel en els Profetes
 - 2.1. Els cabdills del poble: Josuè, Jutges, Profetes i Reis
 - 2.2. L'extermini dels altres pobles com apologia
 - 2.3. Israel com a poble messiànic
 - 2.4. De la fragmentació a la reunificació: Israel com a resta escollida, pobres de Iahvè, servent sofrent de Iahvè
 - 2.5. Les noves Aliances: actualitzacions del compromís del Sinai
 - 2.6. Crítiques a l'exclusivisme nacional (Jonàs)
3. Israel en els Escrits
 - 3.1. De l'assemblea litúrgica (Salms) als refranys populars (Proverbis)

- 3.2. La núvia estimada de Iahvè (Càntic dels Càntics)
 - 3.3. Construcció social i religiosa de la identitat (Esdres i Nehemies)
 - 3.4. Escrivint la Història del poble (1-2 Cròniques, Lamentacions)
 - 3.5. Els herois del poble i la fidelitat a les tradicions (Ester, Judith, Tobit, Siràcida, 1-2Macabeus)
4. Israel en la literatura intertestamentària
 - 4.1. La diversitat de grups dins els amples marges del judaisme (Flavi Josep)
 - 4.2. El testament dels Dotze Patriarques
 - 4.3. Les comunitats de terapeutes (Filó)
 - 4.4. La comunitat escatològica de Qumran
 - 4.5. Les comunitats gnosticistes
 - 4.6. Israel com a poble de Déu amb dons i promeses irreversibles (Rm 11,29)

SEGON BLOC: ESGLÉSIA, POBLE DE DÉU

1. Introducció a l'eclesiologia del Nou Testament
 - 1.1. Concepte d'*ekklesia*
 - 1.2. Diversitat de concepcions i d'experiències
2. L'Església en les cartes protopaulines
 - 2.1. Reunits en Crist
 - 2.2. Poble de Déu
 - 2.3. La metàfora corporal
 - 2.4. Església viva dels carismes
 - 2.5. Imatges menors
3. L'Església en la comunitat mateuana (i en part, marcana)
 - 3.1. L'evangeli eclesiològic
 - 3.2. Església com a discipulatge
 - 3.3. *Corpus mixtum*
 - 3.4. Església com a fraternitat
 - 3.5. Disposicions intracomunitàries
 - 3.6. El paper de Pere
 - 3.7. L'*Emmanuel* com a fonament

4. L'Església en la comunitat lucana

- 4.1. La comunitat de salvats
- 4.2. Església guiada per l'Esperit
- 4.3. La dimensió de la història
- 4.4. La missió
- 4.5. La comunió de béns
- 4.6. Els Dotze

5. L'Església en la comunitat joànica

- 5.1. Una comunitat diversa
- 5.2. Església com l'Israel en plenitud
- 5.3. El coneixement
- 5.4. L'amor
- 5.5. La unitat com a segell trinitari

6. L'Església en les cartes deuteropaulines

- 6.1. Església com a tema central de les cartes
- 6.2. En relació al misteri
- 6.3. Cos de Crist
- 6.4. Unitat i diversitat
- 6.5. Imatge esponsal
- 6.6. L'estructura eclesiològica de les cartes pastorals

7. L'Església de l'Apocalipsi

- 7.1. Esglésies cridades a escoltar l'Esperit
- 7.2. La lluita contra el Mal
- 7.3. La dona vestida de sol

- 7.4. La Jerusalem Nova

Metodologia i Avaluació

Metodologia:

PRIMER BLOC: ISRAEL, EL POBLE DE DÉU:

Activitat a l'aula: 40%

- Sessions de contextualització: 20%
- Anàlisi conjunt dels textos: 20%

Els textos seran senyalats prèviament per a ser preparats. Les anàlisis de textos giraran al voltant de dues preguntes: 1. Característiques de la categoria "poble de Déu" en el relat. 2. Justificació d'aquestes característiques

Activitat fora de l'aula: 60%:

- Preparació de les anàlisis: 40%
- Elaboració de les síntesis: 20%

SEGON BLOC: ESGLÉSIA, POBLE DE DÉU

Activitat a l'aula: 40%

- Exposició de la professora: 34%
- Exposicions dels alumnes: 6%

Activitat fora de l'aula: 60%

- Recerca de material, comentari de textos, reflexió actualitzada de l'assignatura
- Treball final

Avaluació:

La nota final de la matèria serà la mitjana de les notes de cada bloc. És precís haver aprovat cada bloc per tal de fer-la.

PRIMER BLOC: ISRAEL, EL POBLE DE DÉU:

- Síntesis de cada un dels capítols: 80%

- Participació a l'aula: 20%

SEGON BLOC: ESGLÉSIA, POBLE DE DÉU

- Participació activa en l'assignatura: 10%.
- Exposició a classe: 20%
- Treball escrit: 70%.

Criteris d'avaluació:

- Es tindrà en compte l'assistència a classe i la participació activa en la matèria.
- Es valorarà tant el coneixement teòric com la comprensió dels textos evangèlics.
- S'avaluaran tant l'objectivitat en els comentaris, com la capacitat crítica i reflexiva de l'alumne.
- Es tindrà en compte la bona presentació dels treballs escrits i la claredat en els orals.

- Es tindrà en compte el creixement progressiu de l'alumne en relació a la matèria.

Bibliografia

- Bíblia amb anotacions
- Diccionaris bíblics i teològics actuals
- Programa informàtic Bible Works o Bible Parser (accessibles en la biblioteca)
- W. KASPER, *Diccionario enciclopédico de exégesis y teología bíblica* (2 tomos), Barcelona: Herder 2011.

PRIMER BLOC: ISRAEL, EL POBLE DE DÉU:

- E. JENNI-C. WESTERMANN, *Diccionario teológico manual del Antiguo Testamento* (2 vols), Madrid: Cristiandad, 1978 i 1985.
- G. J. BOTTERWECK- H. Ringgren- H. J. FABRY, *Theological Dictionary of the Old Testament* (15 vols), Grand Rapids: Eerdmans 1974-2006.

SEGON BLOC: ESGLÉSIA, POBLE DE DÉU

Nou Testament grec-llatí-català, Barcelona: Associació Bíblica de Catalunya - Editorial Claret - Societats Bíbliques Unides 1995.

J.-N. ALETTI, *Eclesiología de las cartas de san Pablo* (Estudios Bíblicos 40), Estella: Verbo Divino 2010.

J. Gnilka, *Teología del Nuevo Testamento* (Biblioteca de Ciencias bíblicas y orientales 3), Madrid: Trotta 1998.

J. ROLOFF, *Die Kirche im Neuen Testament* (Grundrisse zum Neuen Testament 10), Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht 1993.